

BİLECİK İLİ GÖLPAZARI İLÇESİNİN SPOR TURİZMİ POTANSİYELİ* **SPORTS TOURISM POTENTIAL OF THE GÖLPAZARI DISTRICT OF BİLECİK**

Faruk ÜNAL

Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen, farukunaal@gmail.com, ORCID:0000-0003-3864-3549

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Gölpazarı ilçesindeki spor turizmi potansiyelini değerlendirmek ve önerilerde bulunmaktır. Araştırmada nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi yapılmıştır. Gölpazarı'nın spor turizmi potansiyeli değerlendirilirken araştırmanın konusu ile ilgili tez, makale, dergi, kitap, yayın, web sayfası, rapor ve bilimsel araştırmaları içeren dokümanlar incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda Gölpazarı ilçesinin Patika Koşusu (Trail Running), Kaya Tırmanışı (Rock Climbing) ve Yamaç Paraşütü (Paragliding) sporları için potansiyelinin olduğu görülmüştür. Sonuç olarak ilçenin spor turizminin, tanınırlığının ve bilinirliğinin artırılması adına ulusal ve uluslararası düzeyde yarışma, festival ve etkinliklerin yapımına devam edilmesi önem arz etmektedir. Öneri olarak ise Gölpazarı ilçesinin potansiyeli olduğu spor dallarının devamlılığı için konaklama tesislerinin, yiyecek içecek hizmetlerinin ve rekreasyon faaliyetlerinin, spor turizmi için gelen sporcuları ve misafirleri tatmin etmesi yönünde geliştirilmeli ve kapasite artırımı yapılması sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Spor, Turizm, Spor Turizmi, Bilecik, Gölpazarı

ABSTRACT

The aim of this research is to evaluate the sports tourism potential of Gölpazarı district and to make recommendations. Document analysis was used as a qualitative data analysis method in the research. While evaluating the sports tourism potential of Gölpazarı, documents such as theses, articles, journals, magazines, books, publications, websites, reports and scientific researches related to the subject of the research were examined. As a result of the research, it was found that Gölpazarı district has potential for Trail Running, Rock Climbing and Paragliding. As a result, it is important to continue to organise national and international competitions, festivals and events in order to increase the sports tourism, recognition and awareness of the district. As a suggestion, accommodation facilities, food and beverage services and recreational activities should be developed and capacity should be increased in order to satisfy the athletes and guests coming for sports tourism for the continuity of the sports branches in which Gölpazarı district has potential.

Keyword: Sport, Tourism, Sport Tourism, Bilecik, Gölpazarı

*Bu makale, 28-30 Nisan 2025 tarihleri arasında Sinop'ta düzenlenen "Uluslararası Sağlık, Turizm ve Spor Kongresi: Yenilikçi Yaklaşımlar" adlı kongrede sözlü bildiri olarak sunulmuş ve kongre bildiri kitabında basılmış "Bilecik İli Gölpazarı İlçesinin Spor Turizmi Potansiyeli" başlıklı bildirinin genişletilmiş halidir.

GİRİŞ

Turizm, destinasyonların sosyal, kültürel ve ekonomi gibi unsurlar açısından gelişim göstermeleri ve kalkınmaları adına oldukça önem arz eden bir endüstridir. Destinasyonlarda faaliyette bulunan turizm işletmelerinin bu gelişim ve kalkınmaya fayda sağlayabilmeleri adına ilgili sektördeki değişimlere ve yeniliklere uyum sağlamaları gerektiği gibi teknolojiyi kullanmalarının da önemi yadsınamayacak kadar önemli olduğu görülmektedir (Ergin, 2018). Turizm endüstrisinde yaşanan değişim ve yenilikler, alternatif turizm türlerinin var olmasını desteklemiş ve oluşumuna olanak sağlamıştır (Akyol ve Akkaşoğlu, 2021). Alternatif turizm türleri de ülkelere sosyal, kültürel ve ekonomik katkılar sağlamakla birlikte tanınırlık ve bilinirlik düzeylerini de artırmaktadır. Alternatif turizm türlerinden biri olan spor turizmine olan ilgi ise her geçen gün artmaktadır (Karademir, 2024).

Spor turizmi, insanların bulundukları konumdan ayrılarak ulusal veya uluslararası alanlarda yapılan her türlü etkinlik, festival ve yarışma gibi spor faaliyetlerini içeren organizasyonların yapıldığı bölgeye gerçekleştirdikleri seyahat olarak tanımlanmaktadır (Aktuna ve Ünlüönen, 2017). Teknolojinin gelişmesi ile birlikte insanların yeme içme, seyahat, eğlence gibi birçok davranışlarında farklılaşmaların yaşanması spor turizmi ile ilgili yenilikleri beraberinde getirmektedir (Akman ve Aşar, 2024). Dünya üzerinde 21. yüzyıl başlarından itibaren hızla ilerleyen teknoloji ve internet kullanımına toplumların uyum sağlaması bulundukları destinasyonların tanınırlığının ve bilinirliğinin artırılması adına önem arz etmektedir. Spor turizmi ile bilinen bölgelerin, yapılan sporların sporcularını ve sporseverlerini yılın belirli aylarında değil tüm yıla yayılan bir turizm sezonunun altyapısını hazırlayarak organizasyonlara ev sahipliği yapması sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda gelişimlerine katkı sağlamaktadır (Akyol ve Akkaşoğlu, 2021; Gümüşgül ve Özkeskin, 2024).

Bu çalışma ile Bilecik ili Gölpazarı ilçesindeki spor turizmi potansiyelinin değerlendirilmesi ve önerilerde bulunulması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda Gölpazarı ilçesinin spor turizmi potansiyeline ilişkin bilgiler toplanmış ve ilçenin spor turizmi faaliyetlerinde sporcuları ve sporseverleri karşılayabilecek altyapısının varlığı ile konaklama tesislerinin, yiyecek içecek hizmetlerinin ve rekreasyon faaliyetlerinin yeterliliği belirlenmeye çalışılmıştır. Alanyazın incelendiğinde alternatif turizm türleri ve spor turizmi ile ilgili çok sayıda çalışma bulunmaktadır fakat Gölpazarı ilçesi özelinde böyle bir çalışmanın bulunmaması mevcut çalışmanın önemini ve özgünlüğü ortaya koymaktadır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Spor Turizmi

Dünya üzerinde spor ve turizm temel birer kültürel faaliyet sayılmalarının yanı sıra ulusal ve uluslararası düzeyde de etkili birer organizasyon olarak varlıklarını sürdürmektedir (Çavuş, 2024). Yerli veya yabancı turistler ziyaret ettikleri bölgede ilgili oldukları veya merak ettikleri spor faaliyetlerini yaparken turizm gelirlerine doğrudan veya dolaylı şekilde katkı sağlamaları sporun turizm üzerindeki önemli paydaşlarından biri olduğunu göstermektedir (Turgut, 2021). Bu doğrultuda spor ve turizm birbirini destekleyen ve tamamlayan kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Aylan, 2020). Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (The United Nations World Tourism Organization) spor turizmi kavramını; “Genellikle rekabetçi nitelikteki ticari ve ticari olmayan faaliyetleri içeren bir spor etkinliğine seyirci olarak katılan veya aktif olarak katılan bir turistin seyahat deneyimini ifade eden bir turizm faaliyeti türüdür.” şeklinde tanımlanmaktadır (UNWTO, 2024).

Spor turizmi; ülkeler ve şehirler için bir gelir kaynağı olmakla birlikte birlikte küresel çapta da ekonomiyi destekleyen ve katkı sağlayan bir turizm çeşididir (Duman, Şahin, Uluç ve Bulut, 2021). Dünyada turizm gelirleri incelendiğinde spor turizminin payı %32 olarak görülmekte ve yapılan hesaplamalara göre spor turistinin normal turiste göre %100 daha fazla para harcadığı bilinmektedir (Yeşil, 2015). Spor turizmi için gelen yerli ve yabancı turistler bölgede yaptıkları spor aktivitesi deneyimlerinde tatmin olmaları hâlinde bölgeyi tekrar ziyaret etme olasılıkları artmaktadır (Derman, 2018). Bu da ülkelerin ve yerel bölgelerin kalkınmalarında önemli rol oynamaktadır. Türkiye’de çok fazla şehir sporun çeşitli dallarına ulusal ve/ya uluslararası düzeylerde ev sahipliği yapmaktadır. Şehirlerin bu spor dallarına elverişli ortamlarının olması ve bu ortamları oluşturmaları alternatif turizm çeşitlerinden spor turizminin alt dalları olan; yamaç paraşütü, kaya tırmanışı, patika koşusu gibi spor türlerinin yapılmasına olanak sağlamaktadır (Duman, Duman, Şahin, Uluç ve Bulut, 2021).

Spor Turizmi İle İlgili Bazı Benzer Araştırmalar

Literatürde yer alan çalışmalar incelendiğinde, spor turizminin bölgesel olarak değerlendirilmesi, katkısı veya potansiyeli ortaya çıkarıldığında bölgeye; sosyal, kültürel ve ekonomik olarak faydalarının olduğu ayrıca sportif faaliyetlerin yaygınlaşmasında da önemli bir etkisi olduğu görülmektedir. Buna göre bazı il ve ilçelerin spor turizminin değerlendirmeleri ve potansiyellerinin ortaya çıkarılmaları ile ilgili araştırmaları yer almaktadır.

Ergin (2018) tarafından yapılan çalışmada Manavgat ilçesi spor turizmi açısından

değerlendirilmiştir. Bölge arazisi, coğrafi yapısı ve iklimi ile alternatif turizm türlerinin yapılmasında olanak sağlayabilmektedir. Spor turizminin yapılmasında destinasyondaki konaklama tesislerinin sezonluk olması taleplerin karşılanmasında bir engel olmadığı görülmüş fakat ilçede spor turizmi potansiyelinin olması kış döneminde de konaklama tesislerinin açılması ve turizmde sürekliliğin sağlanması beklenmektedir.

Akyol ve Akkaşoğlu (2021) tarafından yapılan çalışmada Artvin ilinin spor turizmi potansiyeli açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada verileri elde etmek için mülakat tekniği uygulanmış ve elde edilen veriler betimleyici analiz ile değerlendirilmiştir. Analizler neticesinde bölgenin bazı alternatif spor türlerine elverişli olmasıyla Artvin ilinde önemli derecede spor turizmi potansiyelinin olduğunu tespitine varılmıştır. Sonuç olarak katılımcılar, bölgedeki spor turizminin tanıtım ve pazarlamasının hem ulusal hem de uluslararası alanlarda yapılması gerektiğini belirtmektedir. Çalışmada ayrıca bölgedeki işletmelerde bulunan personelin ise yabancı dil eksikliği ile nitelikli olması gerekliliğine değinilmektedir.

Adamış (2022) tarafından yapılan çalışmada Bursa ili İznik ilçesinin spor turizminde mevcut durumu tespit edilerek, potansiyelinin değerlendirilmesi ve önerilerde bulunulması amaçlanmıştır. Sonuç olarak İznik ilçesinin turizm istatistiklerinin izlenebilirliğinin olmaması bir problem olarak görülmektedir. Bölgenin spor turizmi planının hazırlanmasının ve konaklama tesisleri için alt yapı sağlanması gerekmektedir.

Gümüşgül ve Özkeskin (2024) tarafından yapılan çalışmada Karabük ilinin spor turizmi potansiyeli incelenmiş ve gelecek dönemlerde yapılması gereken çalışmalar için öneriler sunulmuştur. Karabük ilinin spor turizmi potansiyeli araştırılırken doküman incelemesi yapılmıştır. Çalışma neticesinde bazı bölgelerin macera, su, sportif olta balıkçılığı, av, yaban hayatı gözlemciliği ve kuş gözlemciliği sporları için potansiyelinin olduğu görülürken bazı bölgelerin ise mağaracılık, dağ bisikleti sporu ve atlı doğa yürüyüşü sporlarına potansiyeline sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca Karabük ilinin spor turizmi için alt yapısı her türlü spor organizasyonunu yapabilecek potansiyelde olduğu tespit edilmiştir.

Karademir (2024) tarafından yapılan çalışmada ise Kahramanmaraş ilinin spor turizmi potansiyelinin ortaya konulması ve gelecek dönemler için önerilerde bulunulması amaçlanmıştır. Bölgenin güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditlerini ortaya koymak adına SWOT (güçlü ve zayıf yönlerin belirlenmesi ile fırsat ve tehditlerin saptanması) analizi yapılmıştır. Bölgenin güçlü yönleri için bazı geleneksel spor dalları söylenebilirken zayıf yönleri için spor turizmi adına yatırımların yapılmaması, tanıtımların, konaklama tesislerinin ve eğlence yerleri ile alışveriş merkezlerinin yetersiz kalması sonucuna ulaşılmıştır. Fırsat olarak güreş branşında başarılı sporcuların yetişmesi

görülürken, çevresindeki şehirlerde daha dikkat çekici ve nitelikli sportif faaliyet merkezlerinin bulunması tehdit olarak belirlenmiştir. Bölgeye sosyal ve ekonomik olarak katkı sağlayabilecek ayrıca ulusal ve uluslararası alanlarda tanınırlığı, bilinirliği artırabilecek hedeflerin koyulması öneri olarak sunulmaktadır.

YÖNTEM

Literatürde destinasyona özgü böyle bir çalışmanın olmayışı ve bahsi geçen spor turizmi faaliyetlerinin yeni oluşum içerisinde olduğundan dolayı yeterli bilimsel kaynak bulunmamaktadır. Tüm bu hususlar doğrultusunda çalışmada veriler, nitel araştırma tekniklerinden doküman inceleme yöntemi ile elde edilmiştir. Bu yöntem çalışmada verileri elde ederken çeşitli kaynaklarda araştırmanın konusu ile ilgili dokümanlara ulaşmak, incelemek ve analiz etmek olarak tanımlanmaktadır (Özkan, 2021). Mevcut çalışma ile ilgili bilimsel dergi, yayın, proje, kitap, tez ile birlikte bilimsel olmayan ve genel olarak 2023 yılı sonrası yerel haber ve web site kaynakları detaylı bir şekilde incelenmiş ve analiz edilmiştir. Literatür taraması yapıldıktan sonra Gölpazarı ilçesinin spor turizmi potansiyeli ile ilgili değerlendirmeler yapılmıştır.

Gölpazarı Destinasyonu

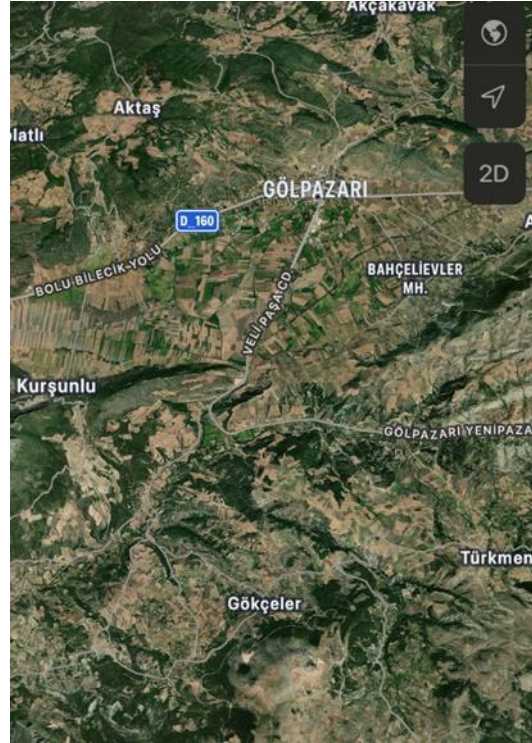
Bilecik iline bağlı olan Gölpazarı ilçesi, Türkiye'nin Marmara ile Karadeniz bölgelerinin kesiştiği sınırlarda, konum olarak ise Batı Karadeniz bölgesinde yer almaktadır. Türkiye'nin kuzeybatısında yer alan Gölpazarı, Marmara bölgesinde olan Bilecik iline 43, İstanbul'a 250, Kocaeli'ne 155, Bursa'ya 130, Eskişehir'e 121 ve Sakarya'ya 120 km. uzaklıktadır (Başkaya, 2012). İlçenin kuzeyinde Sakarya iline bağlı Taraklı ve Geyve ilçeleri, doğusunda Bolu'nun Göynük ve Bilecik'in Yenipazar ilçesi, batısında Bilecik'in Osmaneli ilçesi ve Vezirhan beldesi, güneyinde ise Bilecik'in İnhisar ve Söğüt ilçeleri bulunmaktadır (Gölpazarı Kaymakamlığı, 2024).

Gölpazarı ismini; batısında ve güneyinde bulunan sığ bir göl ve bu gölün çevresine kurulan pazarlardan almıştır. Göl 1960'lar itibarıyla ile tamamen kurutulularak Gölpazarı ve Karaağaç ovaları tarıma elverişli bir hâle getirilmiştir (BEBKA, 2012; Başkaya, 2012). Gölpazarı ovası ortalama olarak 560 metre rakıma sahiptir. Ovayı güneyinde kesen yaklaşık 1200 metre yüksekliğe sahip olan Göldağı-Dokuz dağlık alanıdır(Özgür, 1990).

Kaynak: Google Maps, 2025

Görsel 2. Gölpazarı İlçe Merkezi, Mahalleleri ve Köyleri

Kaynak: Google Maps, 2025

İlçenin en yüksek kesimleri ise Kurşunlu köyünde bulunan Kurşunlu Kayası, Küçük Yenice köyünde bulunan Meryem Dağı ve Gökçeler ile Çengeller köylerinin yamaçlarında olduğu Hasan Dağı olarak bilinmektedir (BEBKA, 2012).

Gölpazarı'nda Spor Turizmi

Türkiye birçok şehri ile spor turizminde gelişen ve bu pazardan payını almaya başlayan ülkeler arasındadır (Yeşil, 2015). Gölpazarı'nın da spor turizminde sahip olduğu potansiyelin mevcut durumu üç ayrı bölümde incelenmiştir.

Patika Koşusu (Trail Running)

Patika Koşusu (Trail Running), Türkiye'de bir trend hâline gelen, herhangi bir kimlik ayırt etmeksizin, doğaya ve çevreye duyarlı olunan, dağ koşusu olarak da adlandırılan açık hava rekreasyonu olarak bilinmektedir. Türkiye Atletizm Federasyonu tarafından ülkede yaklaşık 29 bölgede yapılan patika koşusuna (Böyükkelhan, 2023) 2024 yılı itibarıyla Gölpazarı ilçesi de eklenmiş bulunmaktadır.

Görsel 3. II. Uluslararası Gölpazarı Ultra Trail Program Takvimi

Kaynak: Gölpazarı Ultra Trail, 2024

Gölpazarı; çevresi, doğası ve coğrafi yapısı ile patika koşusu yapılabilecek potansiyeli barındıran bir merkez olarak belirlenmiş ve 2024 yılının 28-29-30 Haziran tarihlerinde ilk kez “Gölpazarı Ultra Trail” etkinliğine ev sahipliği yapmıştır. Bu etkinlik 18 yaşını doldurmuş, koşu yapılmasına engel olmayan bir rapor sunan ve kaydını yaptırmış tüm bireylerin katılabildiği bir organizasyon olmuştur. Gölpazarı ilçesinin merkezinde bulunan Horhor Çeşmesi etkinlik alanı olarak belirlenmiştir. Yapılan patika koşusunun güzergâhı Gölpazarı çevresi olup parkurlar ise ormanlık, patika, asfalt ve değişen arazi yapısıyla birlikte tek yönlü geçişlerin olduğu teknik bir alana kurulmuştur. Koşuların başlangıç noktası kent meydanında bulunan Mihal Bey Hanı (Taşhan) olarak belirlenmiş ve mesafesine göre gruplandırılmıştır (Gölpazarı Ultra Trail, 2024). Yapılan gruplandırma ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. 'Gölpazarı Ultra Trail' Yarış Programı

Yarışma Bilgileri →	Mesafe	Bitirme Süresi	CP Noktaları	Drop Bag
Koşu Grupları ↓				
Çocuk Koşusu	500 Metre	13 yaş altı	-	-
Kiraz Koşusu	10 Km	2 saat 30 dakika	-	-
Kurşunlu Kaya Koşusu	20 Km	4 saat 30 dakika	1	-
Harmankaya Kanyonu Koşusu	50 Km	12 saat	5	-
Gölpazarı Koşusu	101 Km	22 saat	7	1

* CP Noktası: Yarış boyunca mesafeye göre koşucuların yeme-içme ihtiyaçlarının karşılandığı noktalardır.

* Drop Bag: Koşucuların yarış sürecinde krem, tişört ve ayakkabı gibi ihtiyaçlarını karşıladıkları malzeme çantalarıdır.

Gölpazarı; köklü tarihi, merkezi konumu, coğrafi yapısı ve kültürü ile turizm potansiyeli barındıran Bilecik ilinin nadir ilçelerinden biridir (ITRA, 2024). İlçenin uygun şart ve koşullarında yapılan "Gölpazarı Ultra Trail" etkinliğine yurt içinden ve dört ülkeden toplamda 500 sporcu katılım sağlamıştır (İHA, 2024). Ayrıca yarışmanın tarihi olan haziran ayında ilçenin tarım ürünlerinden biri olan kiraz meyvesinin de hasat zamanına denk gelmesiyle etkinlik alanında kiraz tanıtımları yapılmıştır. Koşu türlerinden birine de "Kiraz Koşusu" ismi verilmiştir. İlçede yapılan bu organizasyonun verimli geçmesi ve şartlara uygun olması patika koşusu ile ilgilenen sporcuların ve severlerin dikkatini çekmiştir.

Türkiye Atletizm Federasyonu, International Trail Running Association (ITRA), Bravo Run ve Gölpazarı Belediyesi'nin öncülüğünde "2. Uluslararası Gölpazarı Ultra Trail" etkinliğinin 27-28 Haziran 2025 tarihlerinde 10,30 ve 65K parkurları oluşturularak yapılması planlanmıştır. Bu organizasyon ile yarışmacılar, yarışma severler ve yakınları ile birlikte ilçeye yerli ve yabancı turistlerin girişlerinin sağlanması hedeflenmektedir.

Kaya Tırmanışı (Rock Climbing)

Kaya Tırmanışı (Rock Climbing), genellikle destinasyonların doğal kayalarında gerçekleştirilen ve kayalara tırmanırken özellikle bacakların kullanıldığı, ihtiyaç hâlinde ise ellerin de devreye girdiği bir açık alan aktivitesi olarak tanımlanmaktadır (Aras, 2015). Önceleri dağcılık alanı ile var olup gelişim gösteren kaya tırmanışı artık hem dağcılık hem de kendi başına bir spor dalı olarak bilinmekle birlikte son elli yıldır bu spora olan rağbet çok fazla artış göstermiş, özellikle Avrupa ve Kuzey Amerika'da revaçta olmaya başlamıştır (Çetinkaya, 2014).

Türkiye’de de çeşitli bölgelerde yapılmakta olan kaya tırmanışı sporuna, lokasyonu itibarıyla Gölpazarı ilçesi tırmanış severlerce en güzel tırmanış alanlarından biri olarak gösterilmektedir. İlçede, 2010 yılında eğitimci tırmanışçıların öncülüğünde kaya bloklarında rotalar açılarak genellikle 30 metre yüksekliğinde 200’den fazla kaya tırmanışı rotası oluşturulmuştur (Macerita, 2021). Bilecik Valiliğinin 2022 yılında gerçekleştirdiği ‘Bilecik Doğa Sporları ve Turizm Çalıştayı’nda Bilecik ili ve ilçelerinin profesyonel dağcılar ve tırmanışçılar için bir potansiyel oluşturduğu ayrıca bölgenin korunması gerektiği vurgulanmıştır (Bilecik11, 2022).

Görsel 4. Gölpazarı İlçesinde Kaya Tırmanışı

Kaynak: Mountain Project, 2022

Gölpazarı ilçesinde bulunan Dodo kamp kaya tırmanışı alanı, bölgede dağcılarının ve tırmanışçıların noktası olarak bilinmektedir (Mountain Project, 2022). Gölpazarı Söğütçük’te bulunan Dodo Kamp alanına kaya tırmanışı için; dağcılık kulüpleri, üniversiteler, profesyonel dağcılar ve tırmanışçılar ziyaret ederek spor aktivitelerini yapmaktadırlar.

Yamaç Paraşütü (Paragliding)

Yamaç Paraşütü (Paragliding), motor gücüne ihtiyacı olmayan, hava akımları sayesinde yükselen ve süzülerek uçulabilen, hafif ve basit bir hava aracı olarak tanımlanmaktadır (Batman ve Demirel,

2015). Türkiye’de ilk yamaç paraşütü uçuşu Türk Hava Kurumuna bağlı paraşütçülerin Erzincan’ın Çakırman köyünde yamaçtan koşarak serbest atlayış denemeleri ile gerçekleştirilmiştir (Dağdeviren, Saral, Coşkun ve Yılmaz, 2020). Türk Hava Kurumu, 1996 ve 1997 yıllarında ‘I. Dünya Hava Oyunları’ organizasyonunu düzenleyerek ulusal ve uluslararası boyutta yamaç paraşütü sporunun bilinirliğine ve gelişimine katkı sağlamış ayrıca sporseverlerin de gözdesi haline getirmiştir. (Türk Hava Kurumu, 2024).

Gölpazarı, tabiatı ve yeryüzü şekillerinin sağladığı uygun koşullar ile yamaç paraşütü sporcularına ve sporseverlerine iki bölgede ev sahipliği yapmaktadır. Bu iki bölgeden bir tanesi Gölpazarı ilçesi Küçük Yenice köyünde bulunan Meryem Dağı Yamaç Paraşütü Alanı (Bilecik11, 2024) iken diğeri ise Gökçeler ve Çengeller köylerinin arasında bulunan Hasan Dağından uçuşların gerçekleştiği Gökçengel Paraşüt Kampı olarak bilinmektedir.

Görsel 5. Gökçengel Paraşüt Kampında Yamaç Paraşütü

Kaynak: Yazar tarafından 2024 yılında çekilmiştir.

Meryem Dağı Yamaç Paraşütü Alanı; Meryem dağının ortalama 800 metre rakıma sahip olmasıyla pilotların Gölpazarı, Yenipazar ve İnhisar ilçelerinin hudutlarında uçuş yapabildiği, 2000 metre

yüksekliğe kadar çıkıp havada kalma imkânı sağlayabilen ve mesafe uçuşlarına uygun bir bölge olarak bilinmektedir. Bu bölgede 2024 Ağustos ayında 110 yamaç paraşütçüsünün uçuş yaptığı ‘Take Off Bilecik’ etkinliği yapılmıştır. Bu etkinlikte bir paraşütçü 165 km uçarak Kütahya Çavdarhisar’a ulaşmıştır (AA, 2024)

Gökçengel Paraşüt Kampı ise Gökçeler köyü sınırları içerisinde bulunmakta olup Gölpazarı ilçesine 8 km ve Çengeller köyüne 2 km uzaklıktadır. Uçuşlar 1600 metre rakımlı Hasan Dağından gerçekleştirilirken (Analiz Gazetesi, 2024) iniş yeri olarak Gökçeler köyü Kuzkaya mevkiinde bulunan Gökçengel Paraşüt Kampı Alanı kullanılmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Turizm, ülke ekonomisine önemli katkılar sunmakla birlikte bölgelerin sosyal, kültürel gelişimlerine ayrıca yerel halkın istihdam etmesine olanak tanıyan bir endüstri olarak bilinmektedir. Dünya genelinde insanların çalışma şartları, tüketim türleri ve eğlence faaliyetleri gibi yaşamın önemli unsurlarında değişimler olduğu gibi turizm alanında da gelişim ve değişimler yaşanmaktadır. İnsanlar, şehirleşmelerden ve iş temposundan uzaklaşmak adına deniz, kum, güneş gibi standartlaşmış turizm faaliyetlerinin yanı sıra farklı deneyimler yaşamak için alternatif turizm türlerine yönelmektedir. Alternatif turizm türlerinden biri olan spor turizmi incelendiğinde insanlar, mevcut bölgede olanakları olan sporu yapma, sporsever olarak katılma ve rekreasyon faaliyetlerinde bulunmaktadır. Bunların haricinde spor turizmi sağlık, heyecan, tutku ve adrenalin gibi deneyimlerin edinilmesinde olanak sağlamaktadır. Spor turizmi, dünya üzerindeki popülerliğini artırmakla birlikte destinasyonların tercih edilmesinde belirleyici ve ayırt edici unsur olduğu görülmektedir.

Mevcut çalışma ile Bilecik ili Gölpazarı ilçesindeki spor turizmi potansiyelinin değerlendirmesi ve önerilerde bulunulması amaçlanmıştır. Gölpazarı ilçesi tarihi, coğrafyası ve kültürel unsurlarının yanı sıra bulunduğu lokasyon olarak da turistler için cazip olan destinasyonlardan biri olarak öne çıkmaktadır. Özellikle son birkaç yıldır spor turizminde ulusal ve uluslararası alanda yapılan spor müsabakalarında ulusal ve uluslararası sporcuların ilgisini çekmeye başlamıştır. İlçenin; Marmara, Ege, Karadeniz ve İç Anadolu Bölgelerine olan yakınlığı ve ulaşım kolaylığı spor turizmi faaliyetlerinin yapılmasına ve organize edilmesine olanak sağlamaktadır.

Gölpazarı ilçesi; dağ, ova ve vadi gibi coğrafi çeşitliliklere sahip olması nedeniyle farklı spor dallarının yapılmasında önemli bir bölge olarak öne çıkmaktadır. İlçenin özellikle patika koşusu, kaya tırmanışı ve yamaç paraşütü sporlarına potansiyelinin olduğu görülmektedir. Bölge, coğrafi çeşitliliği ile bahsi geçen sporların dışında doğa yürüyüşü, kampçılık, avcılık gibi birçok spora potansiyel oluşturduğu yadsınamaz düzeydedir. Destinasyon, spor turizmi adına yeni bir oluşum içinde olduğu için sahip

olduğu bu spor turizmi potansiyelinin bilinirlik ve pazarlama hususlarında eksik olduğu konular için geliştirme ve yenilemeler yapılmalıdır. Ulusal ve uluslararası düzeyde yapılan yarışma, festival ve etkinliklerin bölgenin bilinirliği açısından basın yayın, sosyal medya gibi duyuru araçları ile tanıtımların yapılması önem arz etmektedir. Bu dönemlerde bölgeyi ziyaret eden yerli ve yabancı konukların tatmin olması adına konaklama tesisleri, yiyecek içecek hizmetleri ve rekreasyon faaliyetleri geliştirilmeli ve kapasite artırımı yapılması sağlanmalıdır. Turistlerin taleplerinin karşılanması bölgenin turizm adına ekonomik yönden kalkınmasının yanı sıra diğer endüstrilerin de faydalanmasına olanak sağlayacaktır.

Alternatif turizm türlerinden biri olan spor turizmi potansiyelinin Gölpazarı özelinde incelenmesinin amaçlandığı mevcut çalışmada ayrıca ilgili literatüre, Bilecik ili ve diğer ilçeleri için yapılacak olan çalışmalara katkı sağlaması düşünülmektedir. Bilecik ili ve ilçelerinin spor turizmi potansiyelleri belirlenerek bölgelere olan katkıları literatüre kazandırılabilir. Bu çalışmanın Gölpazarı ilçesinin spor turizminde gelişim sağlaması adına bilimsel ve deneysel çalışmalara zemin oluşturacağı ümit edilmektedir. Bundan sonra bölge adına yapılacak olan spor turizmi çalışmaları için; spor branşları özel olarak ele alınabilir veya sporcuların dâhil olduğu nitel ve nicel olan çalışmalar planlanabilir.

KAYNAKÇA

- Adamış, E. (2022). İznik (Nicea) için yeni bir alternatif turizm potansiyeli: Spor turizmi. *Turizm ve İşletme Bilimleri Dergisi*, 2(2), 157-167.
- Akman, S. ve Aşar, M.G. (2024). Spor turizmi. *Spor Bilimlerinde Güncel Araştırmalar ve Uygulamalar*, 25-34
- Aktuna, H.C. ve Ünlüönen, K. (2017). Yeni bir turizm çeşidi olarak elektronik spor turizmi. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, (2), 1-15.
- Akyol, C. ve Akkaşoğlu, S. (2021). Alternatif turizm türlerinin destinasyonlara katkısı: Artvin ve spor turizmi. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 11(1), 177-194.
- Anadolu Ajansı, (2024). <https://www.aa.com.tr/tr/yasam/bilecikteki-meryem-daginda-yamac-parasutu-etkinligi-basladi/3306451#> [Erişim tarihi: 15.12.2024].
- Analiz Gazetesi, (2024). <https://analizgazetesi.com.tr/haber/golpazari-havacilik-ve-yamac-parasutu-festivali-sona-erdi-7115/> [Erişim tarihi: 31.12.2024].
- Aras, D. (2015). Kaya tırmanışı sporunda yaralanma risk ve çeşitleri üzerine bir derleme. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(1), 41-55.
- Aylan, S. (2020). Turizm türlerine profesyonel yaklaşım, spor turizmi, *Ankara, Sage Yayınları*, 93-120.
- Başkaya, Z. (2012). Gölpazarı'nın kuruluşu, gelişmesi ve fonksiyonel özellikleri. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 16(25), 133-161.
- Batman, Z.P. ve Demirel, Ö. (2015). Altındere Vadisi Meryemana Deresi güzergâhında doğa temelli turizm etkinliği: Yamaç paraşütü. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 5(11), 13-26.
- BEBKA. (2012). Gölpazarı. *Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA)*, 1-11.
- Bilecik11, (2022). <https://bilecik11.com/bilecik-doga-sporlari-ve-turizm-degerleri-ortaya-cikarildi/> [Erişim tarihi: 15.11.2024].

- Böyükkelhan, E. (2023). Türkiye’de gerçekleştirilen patika koşu organizasyonları ve paydaşları. *Spor Bilimleri Üzerine Araştırmalar-II*, 69-101.
- Çavuş, M. N. (2024). Spor turizminin imkân ve etkileri: Türkiye özelinde bir değerlendirme. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 22(2), 202-210.
- Çetinkaya, G. (2014). Bir macera turizmi etkinliği olarak kaya tırmanış sporu ve Antalya-Geyikbayırı’nın potansiyeli. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 19(31), 83-100.
- Dağdeviren, A., Saral, C., Coşkun, N. ve Yılmaz, Z. (2020). Bayramören ilçesinde yamaç paraşütü turizmi. *Türk Turizmi Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 881-892.
- Derman, E. (2018). Bir turizm destinasyonunun markalaşmasında spor turizminin önemi. *Türk Akademik Araştırmalar Dergisi Uluslararası Multidisipliner Kongresi*, 188-194.
- Duman, G., Duman, S., Şahin, H.M., Uluç, E.A.ve Bulut, Ç. (2021). Spor turizmi ve gönüllülük. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 6(4), 384-395.
- Duman, S., Şahin, H.M., Uluç, E.A. ve Bulut, Ç. (2021). Spor turizminin Türkiye açısından ekonomik boyutu. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 6(4), 367-383.
- Ergin, O. (2018). Manavgat destinasyonunda alternatif turizm çeşidi olarak spor turizminin değerlendirilmesi. *International Social Sciences Studies Journal*, 4(25), 5503-5507.
- Gölpazarı Kaymakamlığı, (2024). <http://www.golpazari.gov.tr/iklim-ve-bitki-ortusu> [Erişim tarihi: 03.01.2025].
- Gölpazarı Ultra Trail, (2024). <https://golpazariultratrail.com.tr/yarisma-statusu/> [Erişim tarihi: 03.01.2025].
- Gümüşgöl, O. ve Özkeskin, M. (2024). Karabük ili spor turizmi potansiyeli. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 5-17.
- International Trail Running Association, (2024). <https://itra.run/Races/RaceCourse/K%C4%B0RAZ.KO%C5%9EUSU/2024/91737> [Erişim tarihi: 22.11.2024].
- İhlas Haber Ajansı, (2024). <https://www.ihb.com.tr/bilecik-haberleri/golpazari-uluslararası-ultra-trail-kosusuna-ev-sahipligi-yapti-95463996> [Erişim tarihi: 27.11.2024].
- Karademir, N. (2024). Kahramanmaraş’ta spor turizmi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 783-798.
- Macerita, (2021). <https://www.macerita.com/m-log/turkiyedeki-en-populer-10-kaya-tirmanisi-bolgesi> [Erişim tarihi: 08.12.2024].
- Mountain Project, (2022). <https://www.mountainproject.com/area/122163840/golpazari-dodo-camp-area> [Erişim tarihi: 28.11.2024].
- Özkan, U. B. (2021). Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi (4. Baskı). *Ankara: PEGEM Akademi*.
- Özgür, E.M. (1990). Gölpazarı ovası ve çevresinde coğrafi gözlemler. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 33(1-2), 397-410.
- The United Nations World Tourism Organization, (2024). Sport tourism. UNWTO: <https://www.unwto.org/sport-tourism> [Erişim tarihi: 25.11.2024].
- Turgut, F. (2021). Akçakoca’nın spor turizmi potansiyelinin değerlendirilmesi. *Journal of Academic Tourism Studies*, 2(1), 45-60.
- Türk Hava Kurumu, (2024). <https://www.thk.org.tr/yamacparasutu> [Erişim tarihi: 31.12.2024].
- Yeşil, M. (2015). Antalya’da spor turizmi: Mevcut durumun tespiti. Yüksek Lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi.